

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ*

Υπό Καθηγητοῦ JEAN MARCHAL

(Περὶληφθῆς ΜΑΡΙΑΣ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ - ΔΕΛΙΒΑΝΗ)

Ἐπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ τοῦ ὀρισμοῦ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας, τὸν ὁποῖον ἔδωσεν ὁ J. B. Say εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ τοῦ ὀρισμοῦ τὸν ὁποῖον παραδέχονται σήμερον οἱ νεώτεροι οἰκονομολόγοι. Κατὰ τὸν J. B. Say ἡ Πολιτικὴ Οἰκονομία ἀσχολεῖται μὲ τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον διαμορφοῦται, κατανέμεται καὶ καταναλίσκεται ὁ πλοῦτος.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους, ἡ Πολιτικὴ Οἰκονομία ἀποβλέπει εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν προϋποθέσεων ἐκείνων, βάσει τῶν ὁποίων τὸ ἔθνικόν εισόδημα αὐξάνει καὶ κατανέμεται μεταξύ τῆς ὀλότητος. Ἡ διαφορά ἐγκρίεται εἰς τὸ ὅτι, ἡ ἔννοια τοῦ πλοῦτου ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἔθνικου εισοδήματος καὶ τονίζεται ὅτι ἡ ποσότης τοῦ τελευταίου τούτου δὲν εἶναι δεδομένη, ἀλλὰ τείνει συνεχῶς νὰ αὐξάνεται, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ἄλλὰ παρὰ τὰς ἀνωτέρω βασικὰς διαφοράς, ἡ ἰδέα τῆς κατανομῆς τοῦ ἔθνικου εισοδήματος ἐξακολουθεῖ νὰ εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἐνδιαφέροντος. Ἡ κατανομή γίνεται μεταξύ τῶν κοινωνικῶν ὁμάδων, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς συνεχῆ ἀνταγωνισμὸν μεταξύ των, ἐν τῇ προσπάθειά των νὰ ἐξασφαλίσουν ἕνα ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλύτερον τμῆμα τοῦ ἔθνικου εισοδήματος εἰς βᾶρος τῶν ὑπολοίπων.

Συνεπῶς, δὲν εἶναι περιέργον τὸ γεγονός, ὅτι ἤδη οἱ Φυσιοκράται, ἔθεσαν τὸ πρόβλημα τῆς κατανομῆς, χρησιμοποιοῦντες μοντέρναν ὀρολογίαν.

Ὁ Quesnay, πράγματι, ἐξετάζει τὸ εισόδημα τῆς ὀλότητος καὶ ἐνδιαφέρεται διὰ τὸν τρόπον, βάσει τοῦ ὁποίου τοῦτο κατανέμεται εἰς τὰς διαφόρους κοινωνικὰς τάξεις. Τὸ ἔθνικόν εισόδημα μελετᾶται κατὰ τρόπον ἰκανοποιητικόν, ἀλλὰ δὲν ἤμπορεῖ νὰ λεχθῆ τὸ ἴδιον διὰ τὴν διάκρισιν τῶν κοινωνικῶν τάξεων, οὔτε διὰ τὸν μηχανισμὸν βάσει τοῦ ὁποίου κατανέμεται τὸ ἔθνικόν εισόδημα. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, δὲν θὰ ἀσχοληθῶμεν ἰδιαιτέρως μὲ τὴν περὶ κατανομῆς θεωρίαν τῶν Φυσιοκρατῶν. Ἐπίσης δὲν θὰ ἀσχοληθῶμεν

* Ἀνακοίνωσις γενομένη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐταιρείαν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν τὴν 20 Μαρτίου 1861.

καί μέ τήν περί κατανομήσ θεωρίαν τοῦ Ricardo, διότι αὕτη προϋποθέτει μίαν συνεχῆ αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ὁποία δέν πραγματοποιεῖται πλέον εἰς τὰς μεγάλας ἐκβιομηχανοποιημένας χώρας.

Θά ἀρκεσθῶμεν λοιπόν εἰς μίαν σύντομον ἀνάλυσιν τῆς μαρξιστικῆς, τῆς νεοκλασσικῆς καί τῆς κενέσιανῆς θεωρίας περί κατανομήσ :

I. Ἡ *μαρξιστική* θεωρία, τὸ ἴδιον ὅπως καί ἡ κλασσική, εἶναι μακροοικονομική.

Ἡ κοινωνία, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐξελίσσονται τὰ διάφορα οἰκονομικά φαινόμενα, εὐρίσκεται εἰς συνεχῆ κίνησιν κατὰ τὸν Marx ὅπως καί κατὰ τοὺς κλασσικούς. Πλὴν ὁμως, οἱ κλασσικοὶ πιστεύουν εἰς τὴν ὑπαρξιν αἰώνιων καὶ ἀναλλοιώτων νόμων, ἐνῶ ἀντιθέτως ὁ Marx διαμφισβητεῖ τὸ ἀναλλοιώτων τῶν οἰκονομικῶν νόμων, ὑποστηρίζων ὅτι οὗτοι εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβληθοῦν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς τεχνικῆς προόδου. Ἡ πρωτοτυπία του εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, συνεπάγεται μίαν διάφορον ἀπόψιν τῆς διακρίσεως τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἐν σχέσει πρὸς τοὺς κλασσικούς. Ὁ Marx παραδέχεται τὴν ὑπαρξιν δύο τάξεων : ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν τάξιν τῶν κεφαλαιοκρατῶν, οἱ ὁποῖοι διαθέτουν τὰς ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς προλεταρίους. Τὸ ὕψος τοῦ ἐργατικοῦ μισθοῦ θά καθορισθῆ εἰς τὸ κατώτατον ὄριον συντηρήσεως, διότι ἡ ἐργατικὴ τάξις δέν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐπιβάλλῃ τὰς ἀπόψεις τῆς εἰς τοὺς ἐπιχειρηματίας. Ἡ προϋοῦσα ἐκβιομηχανοποίησις θά ἀποβαίῃ ὄλον καὶ περισσότερον εἰς βάρος τοῦ βιοτικῆ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων, ἐνῶ ἐξ ἄλλου θά μειώσῃ τὴν συνολικὴν ὑπεραξίαν, ἡ ὁποία κατανέμεται μεταξὺ τῶν ἐπιχειρηματιῶν. Ἡ δυσάρεστος αὕτη κατάστασις θά λάβῃ τέλος διὰ μιᾶς ἐπαναστάσεως, ἡ ὁποία καί θά κρατικοποιήσῃ τὰ μέσα παραγωγῆς.

Καμμιά ἄλλη θεωρία δέν ἐπέτυχεν αὐτὸν τὸν ἀξιοθαύμαστον συγκερασμὸν ὄλων τῶν δεδομένων τοῦ προβλήματος τῆς κατανομήσ. Πλὴν ὁμως :

- ἡ μαρξιστικὴ θεωρία λαμβάνει ὑπ' ὄψιν μόνον δύο κοινωνικὰς τάξεις καὶ παραλείπει τελείως τοὺς ἀγρότας.

- ἡ μαρξιστικὴ θεωρία δέν προέβλεψε τὴν δημιουργίαν μιᾶς νέας κοινωνικῆς τάξεως, συνεπεῖα ἀκριβῶς τῆς τεχνικῆς προόδου, ἥτοι τῆς τάξεως τῶν τεχνικῶν.

- τέλος, ἡ μαρξιστικὴ θεωρία, βασίζεται εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν αἱ θιγόμεναι κοινωνικαὶ τάξεις δέν θά καταβάλουν καμμίαν προσπάθειαν βελτιώσεως τῆς θέσεώς των, πρὸ τῆς τελικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ κράτος θά παραμείνῃ τελείως ἀδιάφορον ἐνώπιον τοῦ τρόπου τῆς κατανομήσ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἡ πραγματικότης ὁμως ἀπέδειξεν ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον καὶ οὕτως ἡ ἀποδοχὴ τῆς θεωρίας τοῦ Marx καθίσταται σήμερον δυσκολωτάτη.

II. Ἡ *νεοκλασσικὴ* ἀποψις, ἀπορρέει ἀπὸ τὰς ἐργασίας τοῦ K. Menger,

τοῦ L. Walras καὶ τοῦ S. Jevons καὶ τελειοποιεῖται μὲ τὰς ἐργασίας τοῦ J. B. Clark καὶ τοῦ A. Marshall.

Αὐτὸ τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τὴν νεοκλασσικὴν θεωρίαν, εἶναι ὅτι βασίζεται εἰς μίαν μικροοικονομικὴν ἀνάλυσιν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν μελετᾶται ἡ κατανομὴ ὁλοκλήρου τοῦ συνολικοῦ εἰσοδήματος μεταξύ ὄλων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν εἰς τὴν παραγωγὴν του, ἀλλὰ ἀντιθέτως μελετᾶται ἡ κατανομὴ τοῦ εἰσοδήματος μιᾶς ἐπιχειρήσεως μεταξύ τῶν εἰς αὐτὴν ἐργαζομένων. Διὰ τὴν παραγωγὴν οἰουδήποτε ἀγαθοῦ, ἀπαιτοῦνται ἀπαραιτήτως 4 τύποι συντελεστῶν : ἐργασία, κεφάλαιον, ἔδαφος καὶ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα. Τὸ ὕψος τῆς ἀμοιβῆς ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὑφιστάμενην του παραγωγικότητα. Ἐν συνεχείᾳ ἡ νεοκλασσικὴ θεωρία ὑποστηρίζει, ὅτι ἡ ἐξίσωσις μεταξύ ἀμοιβῆς τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς καὶ ὀριζωντικῆς τῶν ἀποδοτικότητος, ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἐλευθέρως μετακινήσεώς των.

Ἡ θεωρία εἶναι ἀδιαμφισβητήτως πολὺ ἐνδιαφέρουσα, ἀλλὰ μόνον ὅταν δὲν ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐξηγήσῃ καὶ μακροοικονομικῶς τὴν κατανομήν. Αἱ κυριώτεραι κριτικαὶ ἐναντίον αὐτῆς τῆς θεωρίας εἶναι δύο :

- ὅτι ὅλαι αἱ ὑποθέσεις τῆς βασίζονται εἰς τὴν ὑπαρξίν τελείου ἀνταγωνισμοῦ,
- ὅτι δὲν εἶναι κατορθωτὴ ἡ μετάβασις ἀπὸ τὴν μικροοικονομικὴν εἰς τὴν μακροοικονομικὴν ἀνάλυσιν. Πράγματι, τὰ ἀποτελέσματα, εἰς τὰ ὁποῖα πιστεύει ἡ νεοκλασσικὴ θεωρία, πραγματοποιιοῦνται μόνον ὅταν π.χ. μίαν μόνον ἐπιχειρήσις ἢ ἓνας μόνον ἐπιχειρηματίας ἐνεργῶν πρὸς μίαν ὀριζωντικὴν κατευθύνσιν. Παύει νὰ εἶναι ἀληθὴς, ὅταν τὸ σύνολον ἐνεργῇ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον.

Συνεπῶς, ἡ νεοκλασσικὴ θεωρία δὲν εἶναι κατ'ἀλληλος διὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ, ἂν πρόκειται διὰ τὴν μακροοικονομικὴν κατανομήν τῶν εἰσοδημάτων, διότι δὲν εἶναι εἰς θέσιν :

- νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἐπίδρασιν μιᾶς γενικῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἀπασχολήσεως,
- νὰ ἀποφανθῇ, ἐὰν μία γενικὴ ὑψώσις τῶν ὀνομαστικῶν μισθῶν θὰ καταλήξῃ εἰς ὑψώσιν τῶν τιμῶν, ἐὰν αὐτὴ ἢ ἀνατίμησις θὰ εἶναι ἴση, μικρότερα ἢ μεγαλύτερα τῆς πρώτης καὶ συνεπῶς ἐὰν θὰ ἐπιφέρῃ ἢ ὄχι μίαν ὑψώσιν τῶν πραγματικῶν μισθῶν.

III. Ἡ νεωτέρα θεωρία περί κατανομῆς, ἡ ὁποία ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ τοὺς Boulding, Kalecki, J. Robinson καὶ Kaldor, φιλοδοξεῖ νὰ ἐπιλύσῃ τὰ ἀνωτέρω προβλήματα. Ἡ θεωρία αὐτὴ, εὑρίσκεται γενικῶς ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς θεωρίας τοῦ Keynes, ἔτσι ὅπως διευτυπώθη εἰς τὴν Γενικὴν του θεωρίαν. Ἡ ἀνάλυσις εἶναι μακροοικονομικὴ, ἀναγνωρίζεται ἡ ἀνεξαρτησία τῆς ἀποταμιεύσεως καὶ ἐπενδύσεως, κατὰ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν χρονικὸν διάστημα, τέλος γίνεται δεκτὴ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολλαπλασιαστοῦ.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους συγγραφεῖς, ἡ ἐνέργεια τῆς κατανομῆς διακρίνεται εἰς δύο. Κατ' ἀρχὴν τὸ ἐθνικὸν εἰσοδήμα κατανέμεται μεταξύ μισθοῦ καὶ ἐπιχειρηματικοῦ κέρδους ὑπὸ εὐρείαν ἔννοιαν. Ἐν συνεχείᾳ, λαμβάνει χώραν μία δευτέρα κατανομή, μεταξύ τῶν μικροτέρων ομάδων, αἱ ὁποῖαι συμμετέχουν εἰς τὴν παραγωγὴν.

Ἐπ' αὐτῆς τῆς βάσεως, ἔγινεν ἡ πρώτη προσπάθεια ἀπὸ τὸν K. E. Boulding τὸ 1951. Ἡ θεωρία τοῦ διακρίνει ἐπιχειρήσεις ἀφ' ἑνὸς καὶ οἰκογενεῖας ἀφ' ἑτέρου καὶ ἀπομονώνει ἓνα τρίτον παράγοντα, τὸν ὅποιον ἐπονομάζει «παράγοντα μεταβιβάσεως». Οὗτος ἀντιπροσωπεύει τὰς πληρωμὰς, τὰς ὁποίας ἐκτελοῦν αἱ ἐπιχειρήσεις καὶ αἱ οἰκογένειαι μεταξύ των καὶ αἱ ὁποῖαι ἀντιπροσωπεύουν δάνεια παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως ὡς καὶ τὴν κατανομὴν μερισμάτων. Εἰς τὸν παράγοντα αὐτὸν μεταβιβάσεως, ὁ Boulding ἀποδίδει πρωταρχικὴν σημασίαν ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατανομὴν τοῦ εἰσοδήματος μεταξύ μισθοῦ καὶ ἐπιχειρηματικοῦ κέρδους.

Ἦσυχολήθη μετὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Boulding εἰς τὸ τελευταῖον συνέδριον τῶν οἰκονομολόγων γαλλικῆς γλώσσης. Αἱ σπουδαιότεραι κριτικαὶ ἐναντίον τῆς εἶναι :

- ὅτι τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα περιέχονται εἰς τὸν «παράγοντα μεταβιβάσεως» δὲν εἶναι ἐπαρκῶς ἀνεξάρτητα, δεδομένου ὅτι συνδέονται μετὰ τὴν κατανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, τὴν ὁποίαν ὑποτίθεται ὅτι πρόκειται νὰ ἐπεξηγήσουν,
- ὅτι τὸ μοντέλλο ἐπαναπαύεται εἰς δύο εἶδη συμπεριφορᾶς, τὰ ὁποῖα συνδέουν τὴν κατανάλωσιν καὶ τὴν ἐπένδυσιν μετὰ τὸ ὕψος τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν καὶ τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐφαρμοσίμα, παρὰ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν σταθερότητος τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν. Ἀλλὰ ἀκριβῶς αἱ διακυμάνσεις τῶν τιμῶν πραγματοποιοῦν κατὰ μέγα μέρος τὴν κατανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, εἰς τὰς συγχρόνους οἰκονομίας.

Πιὸ ἐνδιαφέρον εἶναι, ἀνευ ἀμφιβολίας, τὸ μοντέλλο τοῦ N. Kaldor. Ὁ ἐν λόγῳ συγγραφεὺς διακρίνει βραχεῖαν καὶ μακρὰν περίοδον.

Ἡ βραχεῖα περίοδος χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸ ἀμετάβλητον τῶν ἐγκαταστάσεων παραγωγῆς καὶ τῆς τεχνικῆς προόδου. Ὁ Kaldor ὑποθέτει ὅτι οἱ μισθοσυντήρητοι καταναλίσκουν τὸ μεγαλύτερον τμήμα τοῦ εἰσοδήματός των, ἐνῶ ἀντιθέτως ἀποταμιεύουν ἐλάχιστον τμήμα αὐτοῦ καὶ ὅτι οἱ ἐπιχειρηματῖαι καταναλίσκουν μὲν σχετικῶς μικρὸν τμήμα τοῦ εἰσοδήματός των, ἀποταμιεύουν δὲ τὸ ὑπόλοιπον. Ἡ βραχεῖα περίοδος, ἐξ ἄλλου ἐντάσσεται ἐντὸς τῆς μακρᾶς περιόδου χάρις εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν.

Ἐντὸς τῆς μακρᾶς περιόδου τὸ ποσοστὸν, τὸ ὅποιον διατίθεται δι' ἐπενδύσεις, δυνατόν νὰ μεταβληθῇ. Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ ἐξετασθῇ εἰς ποίας περιπτώσεις ὑπόκειται εἰς μεταβολὴν καὶ πρὸς τούτοις διακρίνομεν δύο ἐκδοχάς :

- εάν η οικονομία ακολουθή μίαν κανονικήν προοδευτικήν πορείαν, τὸ ποσοστὸν τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος, τὸ ὁποῖον διατίθεται δι' ἐπένδυσιν, παραμένει ἀμετάβλητον, ὅπως καὶ τὰ ποσοστά, τὰ ὁποῖα λαμβάνουν αἱ διάφοροι κοινωνικαὶ τάξεις,
- εάν ἀντιθέτως ἡ οικονομία δὲν εὐρίσκεται εἰς κατάστασιν σταθερᾶς ἰσορροπίας, τότε ἡ μερὶς ἐκάστης κοινωνικῆς τάξεως ἐντὸς τοῦ συνολικοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος, μεταβάλλεται ὄχι μόνον εἰς ἀπολύτους ἀλλὰ καὶ εἰς σχετικούς ἀριθμούς. Βεβαίως ἡ πρώτη περίπτωσις εἶναι προτιμότερα τῆς δευτέρας, ἀλλὰ τίνι τρόπῳ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ αὕτη;

Ὁ Ν. Kaldor ὑποστηρίζει, ἀποδεικνύοντας τὴν ἀποψίν του αὐτὴν κατὰ τρόπον ἐπιτυχῆ, ὅτι δι' ἐκάστην οικονομίαν ὑπάρχει ἓν ἄριστον ποσοστὸν ἐθνικοῦ εισοδήματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διατίθεται διὰ κατανάλων. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἐξασφαλίζει, εἰς τὴν ἐν λόγω οικονομίαν, ἓνα κανονικὸν ρυθμὸν οἰκονομικῆς προόδου. Εἰς τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἐπενδύσεως ἀντιστοιχεῖ ἓν ποσοστὸν ἀποδόσεως τῶν ἐπενδυσθησομένων κεφαλαίων, τὸ ὁποῖον πάντως πρέπει νὰ ὑπερέχη τοῦ ὀφειλομένου, ἐκ μέρους τῶν ἐπιχειρηματιῶν, τόκου.

Εἶναι δυνατόν εἰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ὁ δυναμισμὸς τῶν ἐπιχειρηματιῶν εἶναι ἀνεπαρκής, ἡ ἐφαρμογὴ τῆς τεχνικῆς προόδου δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὴ καὶ ὁ τόκος εἶναι σχετικῶς ὑψηλός, νὰ μὴ ἐπιτυγχάνεται τὸ ἄριστον ὕψος τῶν ἐπενδύσεων καὶ συνεπῶς ἡ ἐν λόγω οικονομία νὰ μὴ ἐξασφαλίσῃ ἓνα κανονικὸν ρυθμὸν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ὡς παράδειγμα τοιαύτης χώρας, ὁ Ν. Kaldor ἀναφέρει τὴν Μεγάλην Βρετανίαν.

Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις, τὸ κράτος ὀφείλει, κατὰ τὸν Kaldor, νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἔντασιν τοῦ δυναμισμοῦ τῶν ἐπιχειρηματιῶν. Μεταξὺ ἄλλων, τὸ κράτος πρέπει νὰ ἐνθαρρύνῃ μίαν συνεχῆ ὑψωσιν τῶν τιμῶν κατὰ 5% περίπου, διότι αὕτη μειώνει τὸ ὕψος τοῦ τόκου. Κατὰ τὸν Kaldor, πρέπει νὰ προηγηθῇ μία συμφωνία μεταξὺ τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν ὀργανώσεων ἐργατῶν, ἀφορῶσα τὴν ἀπαιτουμένην ὑψωσιν τῶν μισθῶν, ἐν ὄψει πάντοτε τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποδόσεως.

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι πρόκειται περὶ ἐνδιαφερούσης θεωρίας, ἐν τούτοις ἡ ἀνάλυσις τῶν προβλημάτων τῆς κατανομῆς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἱκανοποιητικὴ, διότι :

- λαμβάνει ὑπ' ὄψιν μόνον δύο κατηγορίας δικαιούχων εἰς τὴν κατανομήν τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος, ἐνῶ διὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς πλήρους θεωρίας περὶ κατανομῆς, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν περισσότεραι κατηγορίαι.
- ὁ Kaldor, ἐξαρτᾷ τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν, ἀπὸ τὴν συμφωνίαν μεταξὺ κυβερνήσεως καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑψωσιν τῶν μισθῶν ἐντὸς τῶν ὀρίων, τὰ ὁποῖα δικαιολογεῖ ἡ αὐξήσις τῆς ἀποδόσεως. Ἐν τούτοις αἱ σχετικαὶ μελέται εἰς τὴν Γαλλίαν ἀποδεικνύουν ὅτι αἱ

διακυμάνσεις τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν δὲν ὀφείλονται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν ὕψωσιν τῶν μισθῶν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὕψωσιν τῶν ὑπολοίπων εἰσοδημάτων.

Οὕτω καμμία θεωρία περί κατανομῆς δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐξηγήσῃ τὴν πραγματικότητά, ἐφ' ὅσον βασίζεται μόνον εἰς δύο κατηγορίας, ἤτοι τῶν μισθῶν καὶ τῶν ἐπιχειρηματιῶν.

— ὡς τρίτη κριτικὴ ἐναντίον τῆς θεωρίας τοῦ Kaldor θὰ ἡδύνατο νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ὑποθέτει τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ εἰς τὴν ἀγοράν, ὡς ἐν ἀμετάβλητον δεδομένον. Ἡ πραγματοποίησις ὁμως ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀποψις αὐτὴ δὲν εἶναι ὀρθή, δεδομένου ὅτι κατὰ τὰ μέσα τοῦ ΧΙΧου αἰῶνος ἡ δρᾶσις τῶν ὀργανώσεων ἐργατῶν καὶ ἡ ἐπέμβασις τοῦ κράτους εἰς τὸν οἰκονομικὸν βίον, μετέβαλον τὴν μορφήν τῆς ἀγορᾶς.

Ἐν κατακλειῶδι, ἀπὸ τὴν κλασσικὴν θεωρίαν περί κατανομῆς δὲν μένει πλέον τίποτε σήμερον, τὸ ὅποῖον νὰ παρουσιάξῃ κάποιον ἐνδιαφέρον διὰ τὰς μεγάλας ἐκβιομηχανοποιημένας χώρας. Ἡ νεοκλασσικὴ θεωρία ἐξ ἄλλου, εἶναι χρησιμωτάτη, ἀλλὰ μόνον ὡς μικροοικονομικὴ ἀνάλυσις.

Ἀπομένει ἡ θεωρία τοῦ Keynes, ἡ ὅποια εἶναι μακροοικονομικὴ καὶ ἡ ὅποια ἔχει τὸν μεγάλον προσόν νὰ συνδέσῃ τὴν κατανομήν μετὰ τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Πλὴν ὁμως δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ σοβαρῶς, ὅτι μακροχρονίως αἱ διακυμάνσεις τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν, ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν δρᾶσιν τῶν ὀργανώσεων ἐργατῶν καὶ τοῦ κράτους. Ὅλαι αἱ κατηγορίαι εἰσοδημάτων ἀσκοῦν μίαν κάποιαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν.

Συνεπῶς, μία τελεία ἀναδιάρθρωσις τοῦ μοντέλλου, ὅπως καὶ ἡ λήψις ὑπ' ὄψιν, ἐνὸς μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ κατηγοριῶν, εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητος ἀλλὰ πρὸς τὸ παρόν, ὀφείλομεν νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν κεῦσιν ἀνάλυσιν.